УДК 378.147.091.33:316.257]:793.3 https://doi.org10.31652/3041-1017-2025(5-1)-03

ДО ПИТАННЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХОРЕОГРАФІЇ: ГЕРМЕНЕВТИЧНИЙ ПІДХІД

Тетяна Зузяк[1], **Наталія Мозгальова**[1], **Тетяна Грінченко**[1],

[1] Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Анотація

У статті досліджується вплив герменевтичного ставлення до мистецтва на фахову підготовку майбутніх учителів хореографії, оскільки одним із головних завдань мистецької освіти є зміцнення ролі викладачів мистецьких дисциплін як представників творчої еліти країни, від яких залежить забезпечення духовних потреб нашого суспільства, художнє збагачення підростаючого покоління, зростання культурно-мистецького потенціалу нашої держави. Розглядаються проблеми підготовки майбутніх учителів хореографії як вчителів-творців, здатних до активної самореалізації у мистецько-педагогічній діяльності. Метою статті є розкриття теоретично-практичних засад позитивності впливу герменевтичного підходу на фахову підготовку педагога-хореографа, як одного із головних «будівельників» культурно-мистецького простору суспільства, вихователя майбутніх видатних майстрів мистецтва хореографії нашої країни.

Пропонується впровадження у навчальний процес герменевтичних засобів художнього спілкування, навчання майбутніх педагогів-хореографів бачити в танцювальних композиціях минулого і сучасності звернені до нас послання, виявляти своє ставлення до побаченого, прививати їм активну жадобу знань і вміння вибирати у мистецькій царині приклади для наслідування. Виноситься на обговорення в хореографічному освітньому просторі доцільність введення у навчальний процес таких дисциплін, як «Хореомузикологія» та «Хореографічна герменевтика». Автори вважають, що герменевтика є ефективним методом, який допомагає студентам усвідомити, що між життєвим і художнім завжди існують складні взаємини, що поєднують у собі відповідність і невідповідність, ототожнення і протиріччя. Твори мистецтва, зокрема хореографічні постановки, сприяють самоствердженню як виконавців, так і глядачів у їхніх почуттях, допомагають їм усвідомити власну історію, мрії та бажання, а також надихають на діалог із самими собою.

Ключові слова: мистецька освіта, майбутній вчитель хореографії, герменевтика, художнє спілкування.

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

UDC 378.147:780.616.432 https://doi.org10.31652/3041-1017-2025(5-1)-03

THE ISSUE OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE CHOREOGRAPHY TEACHERS: A HERMENEUTICAL APPROACH.

Tetiana Zuziak[1], Nataliia Mozghalova[1], Tetiana Hrinchenko[1]

[1] Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

Abstract

The article examines the influence of the hermeneutic attitude to art on the professional training of future teachers of choreography, since one of the main tasks of art education is to strengthen the role of teachers of artistic disciplines as representatives of the creative elite of the country, on whom the provision of the spiritual needs of our society, the artistic enrichment of the younger generation, and the growth of the cultural and artistic potential of our state depend. The problems of training future teachers of choreography as teachers-creators capable of active self-realization in artistic and pedagogical activity are considered. The aim of the article is to reveal the theoretical and practical principles of the positive influence of the hermeneutic approach on the professional training of a teacher-choreographer, as one of the main "builders" of the cultural and artistic space of society, the educator of future outstanding masters of the art of choreography of our country. It is proposed to introduce hermeneutic means of artistic communication into the educational process, to teach future choreographic teachers to see messages addressed to us in dance compositions of the past and present, to express their attitude to what they have seen, to instill in them an active thirst for knowledge and the ability to choose examples for imitation in the artistic field. The feasibility of introducing such disciplines as “Choreomusicology” and “Choreographic Hermeneutics” into the educational process is put forward for discussion in the choreographic educational space. The authors believe that hermeneutics is an effective method that helps students realize that between life and art there are always complex relationships that combine correspondence and inconsistency, identification and contradiction. Works of art, in particular choreographic productions, contribute to the self-affirmation of both performers and spectators in their feelings, help them realize their own history, dreams and desires, and also inspire a dialogue with themselves.

Keywords: art education, future choreography teacher, hermeneutics, artistic communication.

Постановка наукової проблеми. Пріоритетним завданням модернізації вищої освіти є удосконалення професійної підготовки фахівців, здатних до формування всебічно розвиненої особистості. Особливо актуалізується проблема якісного навчання майбутніх вчителів музичного мистецтва, їх професійної майстерності, суттєвою характеристикою якої є виконавська майстерність, що детермінує здатність транслювати художні цінності, втілювати в музичній інтерпретації художній зміст музичних творів і знайомити учнів із найкращими здобутками вітчизняного і світового музичного мистецтва.

Одним із важливих компонентів виконавської майстерності студентів-піаністів є художня фортепіанна техніка. Проблема її розвитку не втрачає своєї актуальності та є предметом уваги науковців і педагогів.

Постійна увага наукової спільноти до питань мистецької освіти зумовлена тим, що мистецтво є особливою сферою людського життя, яка невпинно впливає на розвиток особистості, виконує важливу адаптаційну функцію, робить взаємодію людини з навколишнім світом більш гнучкою та глибокою. Мистецтво, що проникає у всі сфери життя, та його здатність чутливо реагувати на події навколо, сприяють появі нових хвиль творчої діяльності, роблячи його

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

невід'ємною частиною нашого життя, мірилом духовної активності та прагнення змінити себе і навколишній світ.

Аналіз останній досліджень і публікацій.

Особливо гостро нині постає проблема розуміння мистецтва, що як герменевтичний феномен термінологічно і методологічно значущий у працях Г.Гадамера, П.Рікера, Р.Шлейєрмахера та інших. Аналіз публікацій українських вчених, які досліджували фахову підготовку майбутніх учителів мистецьких дисциплін, доводить високу ефективність застосування у навчальному процесі герменевтичних методів художнього спілкування (О. Бурська, О. Верещагіна-Білявська, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Рудницька, В. Федорчук, О. Якимчук).

Натомість вплив герменевтики на фахову підготовку майбутніх учителів хореографічних дисциплін є дослідженим недостатньо, саме тому **метою нашої статті** є розкриття теоретично-практичних засад позитивності впливу герменевтичного підходу на фахову підготовку педагога-хореографа, як одного із головних «будівельників» культурно-мистецького простору суспільства, вихователя майбутніх видатних майстрів мистецтва хореографії нашої країни.

Виклад основного матеріалу. З герменевтичної точки зору основною установкою сприйняття в процесі взаємодії з мистецтвом є розуміння того, що «твір мистецтва спілкується з кожною особою таким чином, ніби звертається саме до неї, і начебто його зміст є одночасно актуальним і сучасним для всіх». Тому важливо усвідомити, про що саме йдеться в творі, і перевести це усвідомлення у власне розуміння та в розуміння інших [3, с.12]. «Очікування змісту» стає головним елементом цього процесу, а потреба у власному створенні твору через вивчення його мови, структури, форми та змісту визначає набуття мистецького досвіду, який є одночасно досвідом художнього розуміння та самопізнання [5, с.25].

Мистецтво є потужним інструментом, спрямованим на подолання людської недосконалості. Воно несе в собі настанови й ніби звертається до кожного з нас: дбай, вирощуй, розвивай, долай, виховуй, захищай, плекай – твоя духовна реальність може досягти найвищих проявів людяності. Зустрічаючись із мистецтвом, ми переживаємо відчуття «враженості» і усвідомлюємо, що немає нічого правдивішого та ціннішого за мистецтво. Кожна зустріч із його творами "руйнує бар'єри, що розділяють, і стає зустріччю всіх нас [5, с.18]. Ми маємо навчити майбутніх учителів хореографії бачити в танцювальних композиціях минулого і сучасності звернені до нас послання, виявляти своє ставлення до побаченого, прививати їм активну жадобу знань і вміння вибирати у мистецькій царині приклади для наслідування. Герменевтика допомагає нам зрозуміти, що життєве і художнє завжди мають між собою складні відношення відповідності і невідповідності, ототожнення і протиріччя, але твори мистецтва, до яких ми справедливо відносимо хореографічні постановки, допомагають як виконавцям, так і реципієнтам підтверджувати себе через власні почуття, усвідомлювати свою історію, мріяти та бажати, а також надихати на внутрішній діалог із самим собою.

У підготовці педагога-хореографа слід використовувати процес постановки хореографічних номерів в контексті когнітивно-емоційного пізнання світу і себе у світі. Через активізацію уяви, рефлексії та художнього мислення необхідно навчати майбутнього вчителя хореографії прислухатися до власних почуттів, проводити асоціативні та апперцептивні паралелі з минулим досвідом, формувати власну «Я-концепцію» у майбутньому, а також переносити різноманітність і багатогранність навчального процесу на майбутню професійну мистецько-педагогічну діяльність.

Навчання створювати хореографічні інтерпретації слід трактувати як хореографічно-виконавську герменевтику, яка є змістовним компонентом художнього становлення як хореографа-виконавця, так і хореографа-педагога. Результатом має стати досягнення творчої самореалізації і повноцінне розкриття індивідуальних особливостей здобувача [2]. Дослідники вважають, що феномен герменевтичної інтерпретації можна розглядати як у вузькому, так і в широкому значенні. Як різновид акту духовної діяльності, герменевтично-хореографічна інтерпретація у вузькому розумінні є функціонуванням хореографічної композиції в саморозвитку, результатом творчої діяльності виконавця, який охоплює її бачення та обробку. В широкому

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

розумінні – це безпосереднє сприйняття, творче рецептивне розуміння, яке досягається в процесі герменевтичного аналізу [2]. Це твердження актуалізує необхідність оволодіння майбутніми вчителями хореографії азами герменевтики.

Хореографічна освіта студентів в контексті застосування герменевтичного підходу передбачає діалогічність у взаємодії суб'єкта – педагога-хореографа та об'єкту хореографічного пізнання. Ми вважаємо важливим у професійній підготовці майбутніх викладачів хореографії включити процес формування мистецького досвіду, який є «системою взаємин індивіда зі світом і з самим собою, сформованою в результаті професійної мистецької діяльності. Ця система є перетвореною формою мистецької діяльності, де категорія «мистецтва» вказує на досягнення її ідеального результату» [5]. Одним із головних змістовних компонентів даного феномену визначається герменевтичний, як досвід розуміння мистецтва. Розвиток цього досвіду має допомагати студентам досягти глибокого розуміння мистецтва хореографії та розвивати їхню творчу уяву, оскільки в процесі активного інтерпретування мистецьких творів відбувається «зародження та виявлення нового погляду на історію, суспільство, власне існування та діяльність» [5].

Застосування герменевтичного підходу у підготовці майбутнього вчителя хореографії є неможливим без всебічного розвитку здобувача, без розширення його когнітивних здібностей за рахунок інтерпретування літературних джерел, вміння порівнювати історичні періоди з сучасністю. Результатом використання даного підходу має стати формування мистецького досвіду, головною ознакою якого є індивідуальний стиль педагога чи виконавця-хореографа. Зміни освітніх парадигм мають змінити статус як гуманітарних дисциплін так і дисциплін спеціального хореографічного циклу – це уможливить оновлення та удосконалення змісту освіти і поставить вимоги до суттєвої зміни у ставленні до професійно-особистісних якостей майбутнього вчителя танцю, покращить його підготовку до майбутньої мистецько-педагогічної діяльності.

У наших попередніх дослідженнях ми неодноразово аналізували та пропонували інструменти для впровадження герменевтичних методів художнього спілкування у навчальний процес. Були описані операції інтерпретації, які базуються на таких принципах: включення «третього елементу» у процес розуміння; «вживання» у текст, співпереживання та проникнення в його художню логіку, особисте переосмислення його змісту; усвідомлення художнього змісту через ідентифікацію; «примірювання» художнього змісту на власну особистість, перенесення та зіставлення зі своїм «я», розуміння іншого через себе; розшифрування не лише окремих семантичних одиниць тексту, а й сприйняття їх у контексті всього художнього мовлення та загального культурного контексту, оскільки значення кожного елементу розкривається лише в межах цілого; розширення духовного горизонту того, хто сприймає, та підтвердження того, що уява є невід'ємним елементом методології герменевтики, яка використовує особистий досвід інтерпретатора.

Нагадаємо, що герменевтика – це один із напрямів філософії, яка вивчає проблему розуміння; представники герменевтики досліджували культурні традиції, історію, мову та розуміння/інтерпретацію цих явищ реципієнтами, які відбуваються у разі, коли людина намагається зрозуміти значущу для себе інформацію.

Розуміння хореографічних текстів відбувається за обов'язкової умови досконалого вивчення мови хореографії, яка є поетично осмисленими, організованими у часі і просторі рухами і позиціями людського тіла.

Крім того, здобувачі повинні навчитися розрізняти хореографічні композиції за рівнем їх якості, цілісності, художності та переконливості, з якою виконавці здатні артистичними засобами передати в композиції відчуття живого світу, простору та руху. Залучення студентів до герменевтичних інтерпретацій значно розширить їхню мистецьку ерудицію, допоможе їм усвідомити необхідність отримання знань у різних галузях мистецтва, сприятиме підвищенню їхнього мистецько-освітнього рівня, а також стимулюватиме науково-пошукову діяльність і вивчення семантичних особливостей художніх мов різних видів мистецтва.

Крім того, сприйняття герменевтичної категорії розуміння як мети та дії формує в майбутніх вчителів хореографії прагнення до глибокого осмислення мистецьких творів, розвиває в них здатність до художньо-образного мислення, уяви, фантазії та художньої рефлексії.

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Воно виховує ставлення до мистецтва як до інструменту пізнання світу та себе в ньому, дозволяє порівнювати зміст мистецьких творів із власним життєвим досвідом, розвиває здатність до художнього спілкування та сприйняття процесу розуміння та саморозуміння як основного способу існування людини у світі.

Мистецтво хореографії поєднує в собі постійне наслідування історії танців народів світу різних епох. Якісність та високохудожність інтерпретацій хореографічних текстів майбутніми педагогами-хореографами залежить від широти їхнього культурно-історичного світогляду. Хореографічний задум, за герменевтикою, хореографічний текст, має містити у собі елементи вже відомих текстів балетмейстерів і музичних супроводів. Це допоможе створювати художню цілісність хореографічної композиції. Хореографічний твір поєднує в собі пластику і музику, образотворчість і ритми рухів, одухотворених смислом і яскравістю сценічної дії.

Важливим є усвідомлення учасниками освітнього процесу історично вибудованого взаємозв’язку між музикою і хореографією, зумовленого їхньою ідентичною «інтонаційною пластичністю». Ця пластичність, на думку О.Бурської, «споріднює художні мови цих часових мистецтв» [6]. Саме тому ми пропонуємо для обговорення у науковому середовищі доцільність введення до освітніх програм здобувачів СВО магістра спеціальності Хореографія навчальної дисципліни «Хореомузикологія». Цей феномен з принципово нових методологічних позицій досліджує «рухи, втілені в музичному звучанні», візуалізацію музичного образу в хореографічній пластиці. Широке поле хореомузикологічних проблем дозволяє співставити й дослідити природу художньої експресії цих мистецтв, відшукати відмінне та спільне у художньому сприйнятті музичного та хореографічного образів, що, «в свою чергу, є важливим змістовим орієнтиром для виконавської творчості та педагогіки», вважає О. Бурська [1, с.75].

З точки зору герменевтики, стаття О. Бурської та О. Мацюка є важливою для нас, оскільки в ній стверджується, що творчість – це «спосіб побачити світ більш детально і чітко; це розширений досвід», доводиться здатність музики і «танцю виражати невимовне» [1, с.76]. Відчувається, що в усіх охарактеризованих у статті хореографічних дійствах, на перший план виноситься завдання досягнення глядацької «враженості» від побаченого, до чого нас спонукає здійснення герменевтичної інтерпретації творів мистецтва.

Проєктуючи все вище зазначене на майбутню педагогічну діяльність вчителя хореографії маємо опиратися на наукові дослідження практикуючих керівників дитячих танцювальних колективів. С. Онофрійчук наголошує на думці, що на естетичне виховання особистостей підлітків, їхнє ціннісне ставлення до дійсності, значний позитивний вплив здійснюють «гармонійне поєднання танцю і пантоміми, музики і поезії, пластики рухів і драматургії літературного твору» [7, с.22]. Завдяки переліченим впливовим чинникам відбувається впровадження в репертуарний список творів підвищеної складності. Автори статті вважають, що поглиблення мистецьких знань та розширення мистецької ерудиції дозволять солістам та учасникам хореографічних колективів у своїх хореографічних номерах відображати «протиріччя навколишнього світу, піднімати і вирішувати філософські, моральні, соціальні теми» [Там само]. Однак, для втілення авторських задумів, рівень таланту, досвіду, власної світоглядної позиції вчителя також мають бути високими. Погоджуємось з твердженням, що на допомогу у вирішенні окреслених завдань має прийти чітко зорганізована викладачем самостійна робота танцівників, що «як засіб навчання, зорієнтована на самоосвіту і самоорганізацію, на здобуття, поглиблення знань, удосконалення умінь і навичок...» [7, с.23].

Застосування герменевтичного підходу у фаховій підготовці майбутнього вчителя хореографії, на нашу думку, дозволить формування у здобувачів особистого стилю, здатності до самоаналізу та самооцінювання, до створення власних хореографічних композицій; розширить пошук нових нестандартних рішень на основі творів різних видів мистецтва (літератури, живопису, кінематографу тощо). Танець має розглядатися як засіб пізнання і самопізнання; для характеристики його сутності обов’язково має залучатися комунікативний аспект і психофізичний вимір тілесності як духовно-матеріальної основи. Тексти культури, за герменевтикою, це повідомлення зі складною структурою художнього характеру. В

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

невербальному танцювальному вираженні (за допомогою рухів, позицій, міміки, костюму, пластики, декорацій, музики, темпу, ритму, символічної мови тілесної пластики, тілесних метафор, асоціацій, художньо-хореографічної інформації) хореографія здатна відтворювати історичні події, народжувати художні образи, виражати почуття людини, іноді набагато виразніше, ніж це можна було б виразити за допомогою слів.

Готовність здобувачів до здійснення герменевтичної інтерпретації пропонуємо дослідити за допомогою опитування, в якому містяться питання, що безпосередньо вплинуть на розумову і дослідницьку позицію опитуваних, спонукають їх до пошуку шляхів поглиблення власних хореографічних знань, умінь і навичок. За допомогою даного опитування можна з'ясувати рівень мистецько-пізнавального потенціалу студентів, ступінь розуміння семантичних особливостей хореографічної мови, глибину особистісного сприймання та здатність до інтуїтивного пізнання творів хореографічного мистецтва.

Пропонуємо наступні питання:

- чи є для мене хореографія засобом світо- і самопізнання;
- чи підживлюю я вивчення танцю осмисленням семантичних особливостей мови хореографії;
- чи усвідомлюю я, що глибоке розуміння танцю, який я вивчаю, є необхідною умовою для його успішного виконання?;
- чи розумію я, що осягнення твору мистецтва починається з осмислення історичного контексту його створення;
- іноді я бачу в танці більше, ніж пояснює викладач;
- я вмію рухами та інтонацією передавати смисл хореографії під час виконання;
- відвідування концертів хореографічних колективів чи інших хореографічних заходів стає для мене поштовхом до переосмислення власної поведінки;
- мій інтелектуальний розвиток є наслідком взаємодії з творами різних видів мистецтва;
- якщо танець мені не подобається, я вмію подолати своє небажання його вивчати;
- я інтуїтивно розрізняю висохудожні твори від творів низької якості;
- під час сприйняття мистецького твору я іноді уявляю себе його співавтором;
- моя художня інтуїція допомагає мені досягти максимальної виразності у виконанні хореографічного твору;
- робота над вивченням танцю завжди супроводжується порівнянням його змісту з моїм власним життєвим досвідом;
- я сприймаю хореографічний твір, який вивчаю, як інструмент для саморозвитку, творчості та відповідальності за сенс свого життя;
- я інтуїтивно можу передбачити кінцевий результат своєї роботи над вивченням танцю;
- я прагну у виконанні танцю дотримуватися розробленої з викладачем образно-драматургічної лінії розвитку;
- я цікавлюсь методичною літературою про навчання хореографії;
- твір будь-якого виду мистецтва завжди надихає мене зануритися у власний внутрішній світ.

Запропоноване опитування не лише з'ясує ставлення кожного студента до навчання; воно спонукає здобувачів до осмисленого ставлення до навчального процесу, обґрунтує необхідність глибинного вивчення не лише хореографічного, а й інших видів мистецтва.

Практична підготовка студентів спеціальності «Хореографія» передбачає здійснення виховної роботи зі студентами, що проєктується на їхню майбутню мистецько-педагогічну діяльність. Ми пропонуємо створення на мистецьких факультетах мистецько-хореографічних клубів, майстерень, міні-філармоній, товариств хореографічних (мистецьких знань) тощо, метою яких буде поглиблення мистецької ерудиції студентів, що є необхідною умовою здійснення герменевтичної інтерпретації. В межах роботи таких студентських організацій варто запровадити обов'язкове щорічне проведення наступних мистецько-освітніх заходів, при чому такі заходи можуть проводитись як викладачами, так і об'єктами освітнього процесу – студентами. Це: Літературно-музичні вечори, присвячені Міжнародному Дню музики та Дню хореографа; цикли тематичних зустрічей з балетмейстерами та майстрами танцю рідного краю під назвами «Хореографія як засіб пізнання світу», «Мистецтво як засіб пізнання світу», «Хореографія народів світу» тощо; вечори-

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

концерти, присвячені творчості відомих хореографів або танцівників; тематичні вечори, присвячені окремим танцювальним жанрам; тематичні зустрічі, присвячені одному або кільком видатним виконавцям із використанням мультимедійних засобів; цикл лекцій-концертів, присвячених творчості відомих діячів хореографії України, рідного міста, області, різних історичних періодів (XIX, XX, XXI століття); конкурси, фестивалі, творчі змагання між академічними групами (наприклад, конкурси-пошуки талантів); фольклорно-обрядові свята.

Таким чином, застосування герменевтичного підходу у фаховій підготовці вчителя хореографії дозволить у майбутньому уникнути відсутності змістовності в роботі з хореографічним колективом. Наповнення глибоким змістом танцювальних композицій, робота над образністю танцю має стати результатом здійснення герменевтичних інтерпретацій, дасть можливість перетворити мистецько-педагогічну діяльність майбутнього викладача хореографії на захопливий та цікавий процес як для учнів, так і для самого педагога. На нашу думку, введення для здобувачів ступеня вищої освіти магістра навчальної дисципліни «Герменевтична хореографія» допоможе педагогу-хореографу у створенні власного індивідуального стилю та у набутті індивідуального мистецького досвіду.

Враховуючи суттєві зміни та трансформації, які відбуваються в мистецькій освіті України під час воєнного стану, ми наголошуємо на тому, що головною метою сучасного навчального процесу є «збереження культурного коду українців» [6; с.161], а також виховання студентів як «охоронців традицій і популяризаторів українського мистецтва». Звертаючись до інформації про поточну діяльність факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського під час війни [6], ми пропонуємо різні підходи для відродження інтересу до української культури, активізації «творчої діяльності українців за кордоном, вивчення та створення нових мистецьких творів на воєнну тематику, пошук шляхів естетичного виховання на основі патріотизму та відданості українським цінностям». Важливим є глибинно-герменевтичне дослідження музично-педагогічної та просвітницько-організаторської діяльності вінницьких митців і художніх колективів [Там само]. Усі ці процеси мають спрямовуватися на забезпечення потреб Збройних Сил України (збір коштів, волонтерська діяльність), а також на відродження та розбудову нашої держави.

Висновки. Нині герменевтичний підхід є достатньо затребуваним у мистецькій освіті, він набуває особливої значущості у підготовці здобувачів таких спеціальностей як мова і література, археологія, архітектура, музика, образотворче мистецтво, психологія, релігієзнавство тощо. Філософська герменевтика є тим унікальним підходом до природи смислів, який уможливлює процес розуміння і інтерпретації. Навчання здійсненню герменевтичної інтерпретації у фаховій підготовці викладача хореографії дозволить підвищити якість його майбутньої мистецько-педагогічної діяльності, сприятиме творчому засвоєнню інформації та її застосуванню в роботі з хореографічними колективами.

Отож, герменевтика в хореографії, як і в інших видах мистецтва, є дієвою пояснювальною схемою, універсальним підходом, в якому актуалізується континуум смислів культури і мистецтва, прокладається шлях до його розуміння і саморозуміння. Проблеми, пропоновані для подальших наукових пошуків, містяться в тексті статті.

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Список використаних джерел

1. Бурська О., Мацюк О. Художній образ в музиці та хореографії: феноменологія, психологія, мистецька практика. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 64, том 1, Дрогобич: 2023. https://www.aphn-journal.in.ua/archive/64_2023/part_1/10.pdf
2. Burska O., Liva N., Hrinchenko T., Yakymchuk O., Vereshchahina-Biliavska O. Hermeneutic analysis as a basis of forming a musician's artistic experience. Opción: Revista de Ciencias Humanas y Sociales, 16. 2000. https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7667366
3. Гадамер Г. Естетика і герменевтика. К.: Юніверс, 2001. 288 с. С.12.
4. Грінченко Т.Д. Герменевтична інтерпретація як засіб досягнення глибинного розуміння твору мистецтва: до питання формування мистецького досвіду майбутнього вчителя музики. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб.наук.праць. Випуск 35. Вінниця: ТОВ «Планер», 2011. file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Nzvdpu_pp_2011_35_4%20(1).pdf
5. Грінченко Т.Д. Теорія і практика формування мистецького досвіду вчителя музики. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2018. 300 с. С.25. https://library.vspu.net/server/api/core/bitstreams/b605c290-0783-4ddd-8d9e-74168163eb71/content
6. Грінченко Т., Зузяк Т., Сідорова І. Трансформація мистецької освіти в умовах воєнного стану (на прикладі факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій ВДПУ імені М. Коцюбинського). Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти Випуск 31 Київ : 2024. doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2024.31.21 https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/45464/Hrinchenko-161-168.pdf?sequence=1
7. Онофрійчук Л., Онофрійчук С. Педагогічні можливості мистецтва хореографії у творчому розвитку підлітків. Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання. Вінниця, 2023. https://intranet.vspu.edu.ua/eduarts/index.php/journal/article/view/22

References

1. Burska O., Matsiuk O. Khudozhnii obraz v muzytsi ta khoreohrafii: fenomenolohiia, psykholohiia, mystetska praktyka. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Vyp. 64, tom 1, Drohobych: 2023. https://www.aphn-journal.in.ua/archive/64_2023/part_1/10.pdf
2. Burska O., Liva N., Hrinchenko T., Yakymchuk O., Vereshchahina-Biliavska O. Hermeneutic analysis as a basis of forming a musician's artistic experience. Opción: Revista de Ciencias Humanas y Sociales, 16. 2000. https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7667366
3. Hadamer H. Estetyka i hermenevtyka. K.: Yunivers, 2001. 288 s. S.12.
4. Hrinchenko T.D. Hermenevtychna interpretatsiia yak zasib dosiahnennia hlybynnoho rozuminnia tvoru mystetstva: do pytannia formuvannia mystetskoho dosvidu maibutnoho vchytelia muzyky. Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriia: Pedahohika i psykholohiia: Zb.nauk.prats. Vypusk 35. Vinnytsia: TOV «Planer», 2011. file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Nzvdpu_pp_2011_35_4%20(1).pdf
5. Hrinchenko T.D. Teoriia i praktyka formuvannia mystetskoho dosvidu vchytelia muzyky. Vinnytsia : TOV «TVORY», 2018. 300 s. S.25. https://library.vspu.net/server/api/core/bitstreams/b605c290-0783-4ddd-8d9e-74168163eb71/content
6. Hrinchenko T., Zuziak T., Sidorova I. Transformatsiia mystetskoi osvity v umovakh voiennoho stanu (na prykladi fakultetu mystetstv i khudozhno-osvitnikh tekhnolohii VDPU imeni M. Kotsiubynskoho). Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 14. Teoriia i metodyka mystetskoi osvity Vypusk 31 Kyiv : 2024. doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2024.31.21 https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/45464/Hrinchenko-161-168.pdf?sequence=1
7. Onofriichuk L., Onofriichuk S. Pedahohichni mozhlyvosti mystetstva khoreohrafii u tvorchomu rozvytku pidlitkiv. Mystetstvo v kulturi suchasnosti: teoriia ta praktyka navchannia. Vinnytsia, 2023. https://intranet.vspu.edu.ua/eduarts/index.php/journal/article/view/22

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Про автора

Тетяна Зузяк, кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, e-mail: zuzyak@ukr.net ;
Наталія Мозгальова, доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, e-mail: mozgaliovan@gmail.com ;
Тетяна Грінченко, кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, e-mail: tatyana_grinchenko@ukr.net .

About the Authors

Tetiana Zuziak, Candidate of Arts, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: zuzyak@ukr.net ;
Nataliia Mozghalova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: mozgaliovan@gmail.com ;
Tetiana Hrinchenko, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, tatyana_grinchenko@ukr.net

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)